

očeta, 58letnega posestnika Franca Zabkarja iz vasi Seč pri Črmošnjicah. Orožnikom je Franca priznal in rekel: »Res je, jaz sem ustrelil očeta!« Franc je po priznanju izvršitev zločina natančno opisal z izgovorom, da se je maščeval nad očetom, ki je bil v jezi nasilnež nad domačimi.

*

Slovenska Krajina.

25 let! Trije naši domači prekmurski duhovniki obhajajo letos 25letnice mašniškega posvečenja. Če se spominjamo 25letnic učiteljev in drugih stanov, se tem bolj moramo spominjati obletnic naših duhovnikov, katerih delo je sicer večkrat za javnost skrito, a je vendar težavno. Čudimo se, da je domači tisk šel mimo teh obletnic. Jubilarji so gg.: Faflik Franc, župnik pri Sv. Benediktu (Kandovci); Ficzo Karel, župnik v Markovcih, in Horvat Stefan, katehet v Soboti. G. Faflik, bivši banski svetnik, župnikuje v gorati župniji že 18 let. Bil je odlikovan z redom svete Save V. vrste. G. Ficzo pa je v Markovcih 16 let, zelo priljubljen pri svojih farnikih. G. Horvatu Stefanu pa bo oktobra tudi 10 let, ko je prišel v Soboto za kateheta. Nekaj časa je bil na gimnaziji, od leta 1925 pa je na ljudski šoli. Vsem trem gospodom tudi mi iskreno čestitamo ob 25letnici njihovega napornega dela in želimo, da bi bili in zdravili obhajali tudi 50letnice! Bog Vas živi! — Desetletnico mašniškega posvečenja pa so obhajali v Lendavi g. dekan Jerič in njegovi sošolci. — Naj omenimo tudi, da je letos 20 let, ko sta bila posvečena še dva domačina, namreč g. Berden Andrej, župnik v Martjancih, in g. Lejko Stefan, kaplan v Dobrovniku. — 30letnico mašništva pa praznuje g. Rantaša Anton, župni upravitelj v Polani. — Na mnoga leta!

Črenšovci. Senzacija je bila za našo vas, ko je avto nekega agenta zavozil v Grabo pri Kocetovi trgovini in smio ga s koli, verigami in drugimi pripravami dvigali iz jarka. Smešno je bilo, ko smo pripregli konja na zadnji strani, da bi potegnil avto iz jarka, pa konj se je bal avta, avto pa menda konja. Po težkem dviganju smo le spravili avto na cesto, in je

takoj nadaljeval svojo pot. — Nočni gost v koruzi, o katerem smo zadnjič poročali, je bil možki v ženski obleki, ki je baže čakal, da bi z nekim neprijateljem obračunal. — Naročniki težko čakajo četrtek v vsakem tednu, ko dobijo »Slovenskega gospodarja«, ki se jim zelo dopade.

Črenšovci. Ker se širijo pretirane stvari o griži po naši Krajini, priobčite, g. urednik, še naslednje: Griža se je pojavila v vasi Melinci, kakor smo Vam že poročali. Ker ljudje ne verjamejo, da bi bila to nalezljiva bolezen, ne pazijo in se okužijo. In tako je šlo od vasi do vasi. Zdaj je razširjena griža že v beltinski, črenovski, lendavski fari in v sredo so pripeljali bolnike tudi že iz Štajerske, torej jim nič ni pomagala straža pri brodovih. Ker v bolnici v Soboti ni bilo več prostora, so spremenili lepo šolo v Odrancih v bolnišnico. Pripravili so prostor za 60 oseb, pa prostori, oziroma postelje še primanjkujejo. Trije zdravniki, dve civilni sestri, dve redovnici, desinfektorji, perice in drugi, vsi imajo dovolj de-

la z bolniki. Kuhajo jim čaj, prežgano juho in kako drugo malenkost. Bolniki dobivajo injekcije. Nekateri so že ozdraveli in zapustili bolnico. Smrtnih slučajev je tu razmeroma malo. Danes je umrla Kohekova iz G. Bistrice v najlepših ženskih letih. Podležijo navadna samo tisti, ki so že preje bolehal in pa otroci. Upamo, da bo kmalu konec te hude bolezni, ker zdravniki in orožniki se trudijo, da takoj vsakega nanovo obolelega spravijo v bolnico. Dokler so bili bolniki v domači oskrbi, jih je več umiralo. Tudi telesno močnih, ker se pač niso držali dijete in niso rabili zdravila. Tudi zdravi dobijo zdravilo. Če se v kaki vasi pojavi kak slučaj griže, morajo priti vsi ljudje tri dni zaporedoma k zdravniku, ki pride v vas in da vsakemu v žlički neko neprijetno tekočino. Ljudje so sami zbijali šale, ko so prihajali z žličkami po svoje porcije.

Polana. V Veliki Polani je umrl nagel smrtni v najlepši moški dobi obrtnik Kelenc. Pokojni je bil v terek zvečer še zdrav in je delal, ponoči mu je postalo slabo in je izdihnil. Menda ga

Francoski generalštabni šef M. Gamelin se bo udeleževal čehoslovaških mašniških. Na sliki vidimo slovesen sprejem visokega gosta.

Lovska latinščina.

Če pripoveduje ameriški lovec kakdo življaj z lova, ta povest daleč prekaša vse evropske. Tako n. pr. je osrečil ameriški lovec poslušalce z naslednjim: »Vam je gotovo znano, da je fazan dober, če je obležan najmanj 8 dni. Nekega dne sem lovil sam v spremstvu zamorca, ki je nosil živila. Podila sva se po zelo pustih pokrajinah, kjer je bilo tako zelo malo divjačine, da nisem mogel tekom 4 dni ustreliti niti 1 škrlančka. Kar sva imela seboj, sva pojedla in glad naju je začel privijati. Naenkrat mi je sfrčal mimo nasa večji ptič. Pomeril sem vanj ter ga ustre-

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Dalje.

Reka Rio das Garcas je velika, deroča, globoka 8—10 m ter dela opasne vrtince. Na dnu kanalov ali vrtincev je pesek, ki hrani dijamante in tega spraviti iz globine ter ga preiskati z vso natančnostjo, je delo potapljačev.

Preko reke potegnejo železne vrvi, na katere pritrdijo čolne. Iz čolnov skačejo potapljači v vodo. Pod vodo so prepadni in radi tega jemljejo potapljači seboj lestve. Ko je došel potapljač na dno in na sredino reke, kjer je pesek, pritrdi vrv, da ne zgreši poti nazaj. Krog zapestja ima tudi motvoz, ki vodi navzgor in na katerem visi vreča. Če je prišel do ugodnega peska, ki je večkrat strnjen v kamen, pocukne za vrv vrečo, jo napolni s peskom in tovariši v čolnu jo potegnejo kvišku. Dober potapljač je lahko 3—4 ure pod vodo in napolni 20—30 vreč. Iskalci vidijo na dnu reke skozi potapljaški šlem dobro, le mraz jih muči.

Vsekako iskanje dijamantov pod vodo ni lahko in je zelo nevarno. Reka je globoka, deroča in na dnu preprežena s skalami. Bogzna j

12 koliko dijamantnih potapljačev je že smrtno ponesrečilo, a to prav nič ne opoča drugih.

Nedavno pred našim obiskom ob Rio das Garcas se je spustil potapljač pod vodo, kjer je zašel med dve skali. Ob bregovih reke so se takoj zbrali vsi iskalci, da bi rešili tovariša. Na pomoč prihiteli so se trudili z vsemi močmi, da bi izvlekli ponesrečenega, pa je bilo vse zaman. Konečno se je še odtrgala cev, po kateri dobiva potapljač zrak in nato so morali prenehati z reševalnimi deli. Celih 16 dni je stal nesrečnež med skalami. Po deževju narasla voda, valovi in večji vrtinci so pogнали truplo na površje.

S pomočjo vreč izpod vode potegnjeni pesek izpirajo, ko so zbrani čolnarji in potapljači.

Ako so izsledili dijamant, oddajo strel iz revolverja, katerega nosi vsak iskalec pritrjenega za pasom krog ledenj. Od vsakega dijamanta dobi potapljač 40%, 60% mora izročiti lastniku potapljaškega aparata. Pri enem potapljaškem aparatu je zaposlenih 6—8 mož. Če zadenejo na kako res bogatejšo dijamantno mesto, potem se zbere krog aparata tudi 12—20 iskalec.

Strast za hitrim obogatitjem tako prevzame potapljače, da se ne zmenijo za previdnost. Celo to se dogaja, da se poženejo pod vodo pijani potapljači, tamkaj zaspijo in jih je treba reševati z največjim trudom.

je zadela srčna kap. Bil je znan daleč naokoli. Naj počiva v miru!

Trgatev. Vesela jesen je odmevala prejšnje dni po naših prekmurskih gorica. Vreme je bilo krasno in zato je vsak hitel, da čim prej pospravi svoj pridelek. Grozdje je bilo v nekaterih krajih prav lepo in tudi pre malo ga ni bilo. Vina bo letos več kot lansko leto in tudi boljše bo. Mošt že prodajamo po 2—4 Din 1 liter.

Turnišče. Dne 14. oktobra bo pri nas otvoritev sirotišnice za deco »Deteta Marijke«. Sirotišnica bo pri šolskih sestrah. Želimo si, da bi bila ti sirotišnici naklonjena boljša usoda, kot je bila delavski kuhinji v Soboti. V

to sirotišnico za deco je bila sprejeta že ena stara sirota nekje iz Medjimurja.

Gořiško Prekmurje. Naša zahvalna nedelja bo lepa. Imeli smo nadpolovično dobro leto. Jesen je lepa, kakor recimo leta 1921. Bili so širje sušni časi in trije deževni. Pa je na našem kamnu le prirastlo mnogo živeža. Manj je bilo sena in rži. Pridelki pri nas letos takoj gnijejo. Vse »spravi« rano. Sadje, grozdje, zelje, s polja vse, je že doma. Repa se dobro debeli. Sejemo. Naši ljudje obdelajo njive kakor vrtove. Priraste pa komaj potrjeno seme. Dače pa so odmerjene skoraj po prvovrstni zemlji. Za prodaje bomo imeli le kaj živega. Sadjevec in vince sami popijemo in še je privlačno s Preka.

nas je pozdravil s krasnim nagovorom, kateremu so sledili drugi pozdravi. Zahvalil se je v našem imenu g. dr. Aleksič, kateri je spremljal naše romanje. Ob 11. uri je bila sv. maša in pridiga, ki jo je imel g. dr. Aleksič, maševal pa nam je domači g. župnik. Peli so Zagrebčani, ki so se ta dan malo pred nami pripeljali z avtobusom. Ob pol treh popoldne pa smo se zopet zbrali pred oltarjem Marijinim, kjer so bile večernice. Vzeli smo slovo od Marije Vinagorske s trdno željo, da jo zopet obiščemo.

Št. Janž na Dravskem polju. Sentjanžki pevci zaslužijo zares vso pohvalo. V lepem spominu nam je ostal njihov lanski cerkveni koncert, ki so ga priredili v domači cerkvi, še bolj pa je nas prevzel pevski koncert v Hočah letos meseca avgusta, ko so sodelovali obenem s cirkovskim in hočkim zborom pri veliki pevski prireditvi na prostem. Zadnjo nedeljo pa so nas zopet privabili v Št. Janž, kjer so nam na popoldanskem koncertu podali bogat spored pesmi za moški in mešani zbor. Višek zanimanja in odobravanja pa je žela spevoigra »Srce in denar«. Če bi pevski zbor imel še malo prožnejše tenorje, bi bil glasovno kar najbolj ubran; posebno zvonkim sopranom gre vse priznanje. Kdor količkar pozorneje sledi pevskemu življenju naših št. janžkih pevcev, jih z užitkom posluša in s pravim veseljem opazuje medsebojno harmonijo in razgibanost zbora ter živahno delavnost njegovega pevovodje. Po začetni poti naprej in kviku!

Št. Andraž pri Velonju. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo dne 14. oktobra, ob treh popoldne v Društvenem domu izredno lepo igro v 4 dejanjih »Vaški lopov«. Po igri pa se vrši v Društvenem domu vinska trgatev. Sodelujeta pevski in tamburaški zbor. Ker je čisti dobiček namenjen dozidavi Društvenega doma, prosimo, da nas posetite v najobilnejšem številu!

Mozirje. Skoro vsem je še zdaj vedno pred očmi »Slehernik«, katerega je pretečeni mesec z velikim uspehom vprizorila Katoliška akcija v Mozirju s sodelovanjem cerkvenega pevskega zbora. »Slehernik« je bil podan trikrat vsakokrat zvečer na prostem pred vrati župnijske cerkve. Bila je to prava senzacija za

DRUŠTVENE VESTI

Kaj je učitelj?

Vzgoja mladine je vелеvažna naloga, ki jo morajo vršiti starši. Ker starši vsega ne morejo storiti, kar spada v področje izobrazbe in vzgoje (saj nimajo ne časa ne zmožnosti in dostikrat tudi ne smisla) — jim šola kot nadomestna ustanova olajša to nalogo. V šoli dobivajo otroci pouk in vzgojo od učitelja, ki v šolski sobi nadomešča starše. Ta uloga pojasnjuje in dokazuje važnost učiteljskega poklica. Oblikovanje mladih duš je sploh ena najvažnejših nalog, ki obstojajo na tem svetu. Iz tega sledi, da se mora učitelj zavedati te naloge ter imeti lastnosti, ki ga usposabljaajo za dobro vršenje svojega poklica.

O važnosti in častitosti učiteljskega poklica je spregovoril pomenljive besede papež Pij XI., ko je pretekli mesec sprejel v gradu Castelgandolfo — v albanskih gorah blizu Rima — 400 italijanskih ljudskošolskih učiteljev, ki so člani Katoliške akcije. V svojem nagovoru je papež to-le poudaril: »Naš Gospod in Zveličar je sprejel, dokler je bil val na zemlji, samo dva naslova: moj-

ster in učenik. Količa čast za vsakega učitelja, da posveča svoje življenje isti nalogi, ki ji je na zemlji služil včlovečeni Sin božji! Učitelji so pravi in najvplivnejši vladarji nad dušami: v tem je veličina, pa tudi ogromna odgovornost njihovega poklica. Posebno velika, sveta in dalekosežna je naloga tistih učiteljev, ki so obenem dejavni člani Katoliške akcije: takšni se udeležujejo duhovskega apostolstva cerkve ter izvršujejo s poukom ne samo poklicno dolžnost, marveč tudi vzvišeno duhovsko misijo.« Resne in znamenite besede!

★

Maribor—Vinagora. Že leto dni je tlela iskrica hrepenenja po romarskem izletu na Vinagoro v hrvaškem Zagorju med fanti mariborske Katoliške akcije. Ta iskrica hrepenenja je prišla do uresničenja v nedeljo dne 23. septembra. Mariborsko avtobusno podjetje je nam dalo veliki avtobus s 33 sedeži, ki so vsi bili napolnjeni. Ob četrtna sedem smo se odpeljali iz mariborskega Glavnega trga. Ko smo se pripeljali na obronke Fortmijana, se nam je nasmehljalo solnce. Desiniški grad, imenovan »Vingrada«, nekdanji dom Veronike Desiniške, se nam je pokazal v krasnem čaru obseva solca. Sprejem na Vinagori je bil slovesen in prisrčen. Domači g. župnik Vukina

Drugi in počasnejši način iskanja dijamantov je s kopanjem ob reki in s skrbnim izpiranjem nakopanega peska. Predno prodre delavec do peska, ki hrani dijamante, je treba razkopavati dalje časa in še po tolikem trudu je veliko vprašanje, če bo sploh zadel na pesek in dijamante.

Življenje teh poslednjih dijamantnih kopavcev je trdo in zelo — zelo mučno. Ne glede na nevarnosti, od katerih je taka uboga para obdan, se predajajo po cele mesece praznim upom na bajno srečo in to pri nezadostni, nezdravi hrani, večkrat celo gladujejo po cele dneve. Najslabše se godi novincem, ki so se prebili skozi divjino brez cvenka v žepu, tolikokrat bolni, ali po naporih tako oslabljeni, da niti na delo ne morejo. Take reve so navezane po cele tedne na lov, a še ta je tamkaj težaven, ker se je zverjad pred človekom že razbežala ter se poskrila.

Če se pa novodošlemu vendar posreči, da dobi delo pri kakem dijamantnem podjetju, mu da podjetnik le prosto hrano in en del od najdenih dijamantov. Polovico izkupička za prodane dijamante prejme podjetnik, polovico kopači. Ceno navadno določi dijamantni trgovec, ki je seve dobro znan s podjetnikom. Da so pri takem postopanju delavci opeharjeni, je jasno.

Delo novincea podjetnik po možnosti izrablja

in nakaže takemu revežu delo na kraju, kjer so potrebna dolgotrajna predдела. Pri slabši hrani in še slabšem stanovanju sirota toliko trpi, da navadno ne zdrži dolgo in zbeži z dela, preden se je dokopal do enega dijamanta.

Nikoli ne pošljejo novodošlih na mesta, ki se že izrabljajo. Za izbiranje dijamantov iz peska kličejo podjetniki izurjene iskalce, ki se ne ukvarjajo s preddeli trudapolnega in globokega kopanja.

Treba še pomisliti, da traja v taistih krajih deževna doba od oktobra ali novembra do februarja ali marca. V teh mesecih se delo znatno skrči in so mogoča le predдела, kakor izkopavanje plasti nad peskom, napeljava vode itd. Za tako delo daje podjetnik delavcem samo hrano. Ker v deževni dobi ne stikajo za dragocenimi kamni, delavstvo nima denarnega zaslužka.

Eden najvažnejših činiteljev v bornem življenju iskalcev dijamantov je vprašanje prehrane. Tujci, ki prihajajo v dijamantne poljane, si domišljajo, da bodo živeli na lahko roko od lova, kakor je to res bilo pred leti, ko so se naselili ob reki prvi srečni najditelji dijamantov. Danes je v bližini reke, kakor že omenjeno, zelo malo divjačine. Več izgleda nudi ribolov, a je preveč zamuden.

Pod takimi okoliščinami je navezan iskalec

lil. Bil je fazan. Nisem se ga dotaknil, dokler se ni obležal en teden. — »Pa«, so mu zaklicali poslušalci, »ali niste umrli od samega gladu?« — »Kako?« je odgovoril tovec. »Pozabil sem vam povedati: med obležanjem fazana sem pojedel — zamorskega spremeljevalca...«

Pokrajina družinskih rodovnikov je Kitaska.

Na Kitajskem poseda vsaka rodbina rodovnik, ki sega 3000 let nazaj. Znanje so na Kitajskem rodbine, ki so bile stare ob času Kristusovega rojstva 500—2000 let. Take rodbine so: Liu, Wang, Sihma in razne druge, ki obstojajo še danes.